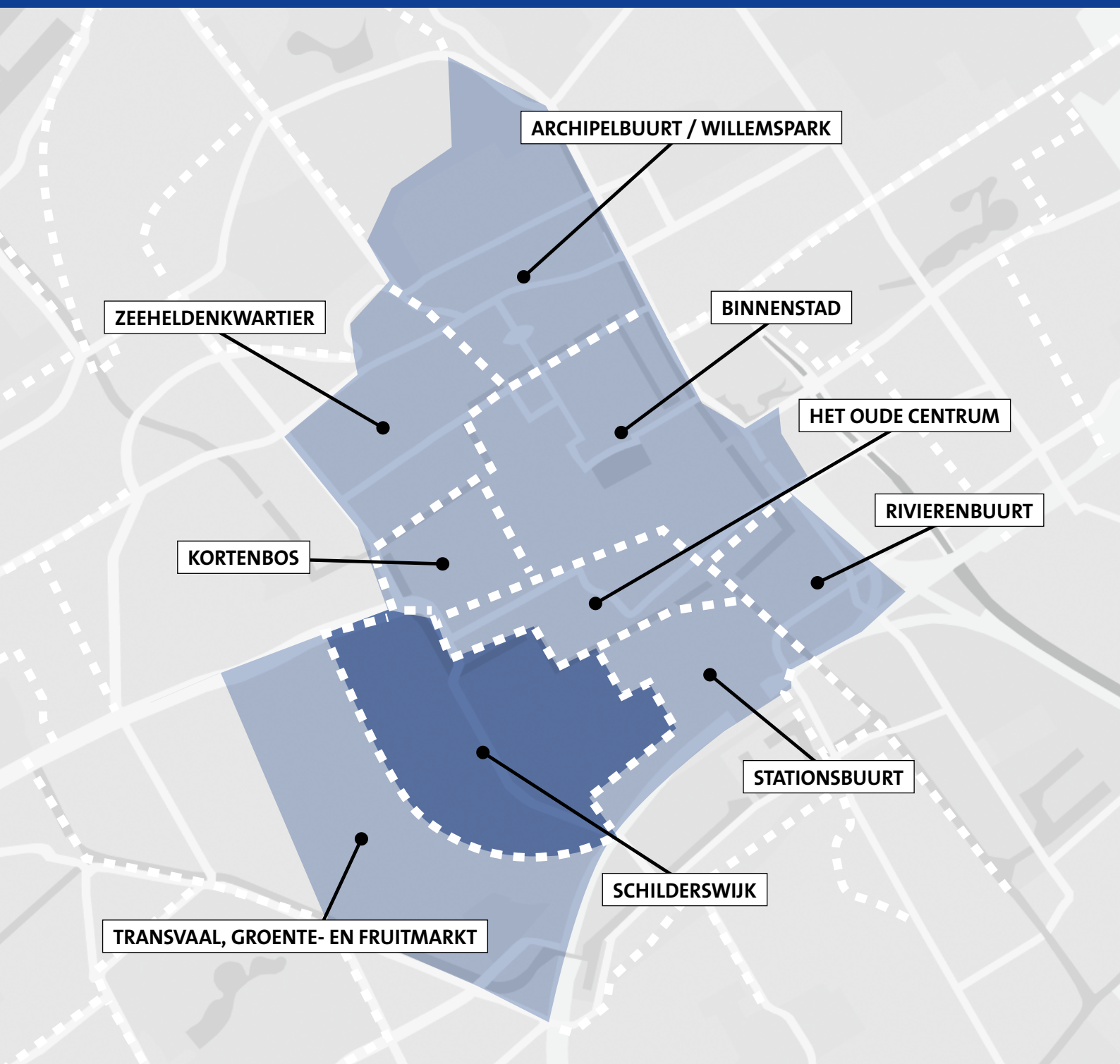

Den Haag

Wijkprogramma 2016-2019

Stadsdeel Centrum

Schilderswijk

Voorwoord

Hierbij treft u het wijkprogramma voor de Schilderswijk 2016-2019 aan. Het programma bevat plannen over verschillende thema's die de komende tijd aandacht vragen in deze wijk. De thema's zijn gekoppeld aan de door het college geformuleerde doelstellingen in het coalitieakkoord 'Vertrouwen op Haagse kracht' op het gebied van (onder andere) leefbaarheid, veiligheid, wonen, werk en participatie.

Het college hecht er aan dat bij de aanpak wordt aangesloten bij wat er volgens de bewoners en ondernemers in de wijk leeft en speelt. Dan gaat het niet alleen om de zorgen en aandachtspunten in de wijk, maar ook om de kansen en mogelijkheden en het benutten van de inzet en potentie van bewoners zelf: de Haagse Kracht! Daarover heeft het stadsdeel met u gesproken tijdens de bijeenkomsten afgelopen zomer. Uw inbreng is samengevat in het wijkprogramma.

In dit programma is niet al het reguliere werk opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens velen het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Centrum is een groot en divers stadsdeel. Het heeft van alles wat. De toegang tot het economisch hart van de stad via Station Hollands Spoor en het Centraal Station. De beste Binnenstad van Nederland met dynamische en moderne winkelstraten en historische parels. Het regeringscentrum van Nederland is er gevestigd. Maar ook prettige woonwijken zoals Zeeheldenkwartier, statige buurten als Willemspark en stadswijken als de Schilderswijk en Transvaal. Daarmee vraagt dit stadsdeel als geen ander om maatwerk en veel oog voor zorg en welzijn, ontwikkeling en beheer van de buitenruimte, jeugd, wijkaanpak en dienstverlening.

Naast de bewoners en ondernemers is ook aan de partners (zoals de corporaties en het welzijns-werk) en de gemeentelijke vakdiensten gevraagd om mee te denken over de aanpak in de wijk. Gezamenlijk gaan we de uitdaging aan om de komende tijd van uw wijk een (nog) mooiere en beter leefbare wijk te maken!

De komende vier jaar wil ik graag met u werken aan een mooie toekomst voor de Schilderswijk.

Boudewijn Revis

Stadsdeelwethouder Centrum

Stadsdeel Centrum Schilderswijk

Stadsdeel Centrum

Schilderswijk

Inhoud

Inleiding	5
1. Karakter van het gebied	6
2. Opvallende cijfers en ervaringen	6
3. Prioriteiten	7
4. Samenvatting activiteiten 2016-2019	10
5. Activiteiten 2016	14

Inleiding

Elke wijk een eigen wijkprogramma

Dit jaar werken de stadsdelen voor het eerst met wijkprogramma's. De gemeente wil de bewoners en ondernemers meer op maat bedienen door de wijken centraal te stellen. Elke wijk heeft zijn eigen karakter en krijgt zijn eigen programma.

Wat vinden we belangrijk en wat willen we?

In het wijkprogramma staat wat bewoners, ondernemers, partners en de gemeente belangrijk vinden voor het gebied (prioriteiten) en wat we samen in de komende vier jaar willen realiseren op het gebied van jeugd en onderwijs, wonen, bedrijvigheid, leefbaarheid en veiligheid, werk en inkomen, opvoeding en zorg, sociale cohesie en buurtwaardering.

Samen met bewoners, ondernemers en andere partijen

Uitgangspunt om de doelen te bereiken is samenwerking van de gemeente met bewoners, ondernemers, welzijnswerk, politie en andere partijen in het gebied. De eigen kracht van bewoners en ondernemers staat centraal.

In dit programma is niet al het reguliere werk (beleid en projecten) opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens belanghebbenden in de wijk ('Haagse Kracht') het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Van prioriteiten naar activiteiten

Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de wijken hebben in juli en september 2015 met de gemeente besproken welke prioriteiten voor hun gebied gelden. De prioriteiten vormen de basis voor concrete activiteiten van het wijkprogramma die het stadsdeel tussen 2016 en 2019 uitvoert.

Het financiële kader van het wijkprogramma

In de wijkprogramma's wordt geen financiële paragraaf opgenomen voor projecten en activiteiten. Niet alles wat als prioriteit is aangegeven door bewoners en organisaties zal in het komend jaar kunnen worden uitgevoerd. Door de invoering van de wijkprogramma's neemt de beschikbare hoeveelheid middelen niet toe. Dat betekent dat soms binnen het budget geherprioriteerd moet worden. Sommige zaken kunnen alleen worden uitgevoerd indien daar budget voor kan worden vrijgemaakt. Dat vergt dan besluitvorming door college en Raad.

1. Karakter van het gebied

De Schilderswijk is een levendige buurt met een grote diversiteit aan bevolkingsgroepen en veel voorzieningen. De wijk ligt dicht bij de binnenstad en de Haagse markt en is goed bereikbaar via de weg en het openbaar vervoer. In jaren 80 en 90 was het de grootste stadsvernieuwingswijk van Nederland. Nu is het een multiculturele wijk met veel sociale huurwoningen, veel mensen met een laag inkomen en een (relatief) hoge werkloosheid.

In de Schilderswijk zijn relatief veel (professionele) sociale voorzieningen, zoals buurthuizen, waar wijkbewoners een beroep op kunnen doen. Maar het aanbod van maatschappelijke instellingen sluit nog onvoldoende aan op de vraag van bewoners.

Bewoners zijn niet goed op de hoogte van voorzieningen die er voor hen zijn en kennen de (complexe) overheidsregels onvoldoende. Daardoor zijn er weinig bewoners actief in de wijk. Ook hebben bewoners – en vooral een deel van de jongeren - weinig vertrouwen in de overheid. Door dit alles zijn de relaties tussen bewoners onderling stroef. Dat geldt ook voor de relaties van bewoners met diverse instanties en de overheid.

Afgelopen jaren is de Schilderswijk het toneel geweest van demonstraties en rellen. Het ging over (sociale) problemen die in de hele stad of in de hele samenleving spelen, zoals discriminatie en radicalisering. Er verschenen veel negatieve berichten in de media over de Schilderswijk. De wijk heeft daardoor nog steeds een slecht imago.

In de wijk zijn veel zelforganisaties, meestal met een etnische of religieuze achtergrond. Verschillende van deze vrijwilligersorganisaties zijn bereid met de gemeente de handen ineen te slaan om kansen en problemen in de wijk aan te pakken. De wijk heeft daardoor veel potentie. Zo is er een groeiend aantal middelbaar en hoog opgeleide jongeren. Steeds vaker willen jonge professionals die in de wijk zijn opgegroeid, actief zijn in de wijk.

De wijk economie is in de Schilderswijk grotendeels beperkt tot de winkelstraten. Deze winkelstraten functioneren wisselend. De Haagse Markt (Transvaal) en de Koningstraat worden opnieuw ingericht. Er worden plannen ontwikkeld voor een goede verbinding van deze Haagse Markt met de omliggende winkelgebieden aan de Paul Krugerlaan en de Hobbemastraat.

Bewoners blijven graag in de wijk wonen, ook als hun sociaal-economische positie verbetert. Maar de mogelijkheid om door te stromen naar duurdere huur- of koopwoningen is beperkt. Voor koopwoningen en duurdere huurwoningen is veel animo. Bij het complex Nutswoningen is een groot nieuwbouwproject van duurdere (huur)woningen. Het programma Kleinschalig Opdrachtgeverschap (KO) biedt op bescheiden schaal ook mogelijkheden voor deze doelgroep.

2. Opvallende cijfers en ervaringen

Door de stadsvernieuwing en de vele investeringen ziet de wijk er goed uit. Er zijn veel speelvoorzieningen buiten. 63,4% van de bewoners vindt dat er voldoende speelgelegenheden zijn voor kinderen (in Den Haag is dat gemiddeld 58,8%) en 30% vindt dat er voldoende jongerenvoorzieningen zijn (Den Haag 24,6%). Wel wonen de mensen dicht op elkaar en is er relatief weinig groen. De openbare ruimte wordt veel gebruikt en de vervuiling is groot.

Door de plaatsing van ondergrondse afvalcontainers (ORAC's) is de hoeveelheid zwerfvuil afgenomen. Maar er staat vaak afval naast de ORAC's in plaats van erin. De buurt wil dat de gemeente stevig optreedt tegen vervuiling en tegen andere zaken die de leefbaarheid van de wijk verminderen.

De kans op inbraak is twee keer zo hoog als gemiddeld in Den Haag en de kans op beroving bijna drie keer zo hoog. 27,8% voelt zich onveilig in eigen huis. De rapportcijfers die bewoners geven voor veiligheid (5,1) en woonomgeving (5,7) lopen dan ook achter bij de Haagse gemiddelden (6,5 voor veiligheid; 6,9 voor woonomgeving).

De kracht van de Schilderswijk is de grote diversiteit van bevolkingsgroepen. In de wijk zijn relatief meer jonge bewoners dan in andere wijken van Den Haag: bijna 40% is jonger dan 26 jaar. In Den Haag is dat gemiddeld 30%. Van de ruim 32.000 inwoners heeft ongeveer 92% een migrantenachtergrond. De meerderheid van hen is van Turkse (30,3%) of Marokkaanse afkomst (28,2%). Er zijn veel zelforganisaties die zich inzetten voor hun achterban. Binnen de eigen familie zorgen mensen goed voor elkaar en vangen ze elkaar goed op.

De bereidheid om iets voor de buurt te doen is lager dan gemiddeld in Den Haag. In de Schilderswijk is 44,7% van de bewoners daartoe bereid, in Den Haag 49,2%. De verschillende culturen leven daarbij deels langs elkaar heen. In de Schilderswijk vindt maar 40,6 % van de bewoners dat ze prettig met elkaar omgaan. In Den Haag is dat 57,4%.

De taal- en onderwijsachterstand in de wijk is aanzienlijk. In de Schilderswijk heeft 45,6% van de bewoners een laag opleidingsniveau zonder startkwalificatie; in Den Haag is dat 27,5%. Het percentage vroegtijdige schoolverlaters is 3,2%, een half procent hoger dan het Haags gemiddelde (2,7%). Het opleidingsniveau sluit onvoldoende aan op de arbeidsmarkt. De (jeugd)werkloosheid is relatief hoog: 13,9% heeft geen werk. 45,5% van de huishoudens heeft een minimuminkomen en 23% heeft schulden.

Er is ook achterstand op het gebied van gezondheid. Het percentage mensen dat aan sport doet, is 42,1%; dat is veel lager dan gemiddeld in Den Haag (57,3%). 66% van de bewoners heeft overgewicht en 74% van de bewoners heeft minstens één chronische aandoening. Het aantal mensen dat zorg nodig heeft, is dan ook hoger dan gemiddeld in Den Haag.

In de Schilderswijk is 71,8% van de woningen sociale huurwoning. De kwaliteit van de woningen is acceptabel tot goed. In sommige complexen zijn er vocht- en ventilatieproblemen. Bewoners geven gemiddeld een 6,5 als rapportcijfer voor hun woning; dit is lager dan het Haagse gemiddelde van 7,1. Het percentage bewoners dat verhuist, is 12,7 %. Dat is lager dan gemiddeld in Den Haag (13,8%).

3. Prioriteiten

In de uitwerkingen van de prioriteiten en activiteiten is er veel overlap tussen de wijken Schilderswijk, Transvaal, Stationsbuurt en Rivierenbuurt. Omdat de aanpak om massa vraagt en omdat er feitelijk sprake is van één groot aaneengesloten gebied, zoeken we oplossingen niet per wijk, maar voor dit hele gebied.

Aan de hand van de gemaakte analyses en de overleggen met de wijkbewoners, ondernemers en partners in de wijk zijn de volgende prioriteiten voor de komende vier jaar benoemd. Uitgangspunt is dat bewoners en ondernemers zelf meer actief zijn in de wijk en dat (grote) werkgevers worden betrokken bij diverse projecten en ontwikkelingen. De samenwerking tussen gemeente, politie en instellingen moet ook verder worden verbeterd.

Werkgelegenheid

Uitgangspunt is dat jongeren beter en doelgerichter naar de arbeidsmarkt of opleiding worden geleid. Hiervoor worden door en met de diverse partners op het gebied van onderwijs, welzijn, ondernemers en werkgevers prestatieafspraken gemaakt.

In de Schilderswijk is de werkloosheid (relatief) hoog, vooral onder jongeren. Veel jongeren hebben een taal- en onderwijsachterstand. Er zijn onvoldoende voorzieningen in de wijk, zoals leerwerktrajecten.

Het gaat niet om meer of andere voorzieningen, maar om betere afstemming en samenwerking tussen bestaande voorzieningen op het gebied van jeugd, onderwijs en werkgelegenheid (jeugdbeleid, kinderopvang, voorschool, (naschools) aanbod van sport en cultuur, jeugdwerk, opvoedingsondersteuning, participatie, hulpverlening, aanpak voortijdig schoolverlaten (VSV) en taal in de buurt). Die moeten samenwerken en hun activiteiten op elkaar afstemmen met als doel: jongeren aan het werk krijgen. Belangrijk is dat hun aanpak gericht is op vragen en problemen die in de wijk spelen.

Bijzondere aandacht is er voor jongeren en nieuwe Nederlanders, zoals vluchtelingen, met een (meer dan) voldoende opleiding, die er toch niet in slagen een baan te vinden op hun niveau.

Wijkeconomie

De (wijk)economie is in de Schilderswijk grotendeels beperkt tot de winkelstraten. Deze winkelstraten functioneren verschillend. Er wordt op dit moment geïnvesteerd in de ontwikkeling en herinrichting van de Haagse Markt en de Koningstraat. Ook worden er plannen ontwikkeld voor een goede verbinding van de markt met de omliggende winkelgebieden aan, te weten de Paul Krugerlaan en de Hobbemastraat.

Komende jaren blijft inzet nodig om de wijkeconomie te verbeteren. Dat doet de gemeente in samenwerking met belanghebbenden. Een aantal maatregelen is uitgewerkt om de economie en ondernemerschap in de wijk structureel te verbeteren, de omzet- en groeimogelijkheden te vergroten en meer mensen uit de wijken aan de slag te krijgen. In het kader van 'Vitaal MKB' is dit vertaald in de ambitie om een nieuw 'centrumgebied Schilderswijk en Transvaal' te realiseren.

Onderwijs en opvoeding

De inzet is er op gericht dat bewoners hun achterstand op het gebied van taal, opleiding, opvoeding, gezondheid en participatie inlopen. De band met bewoners, vooral met ouders, moet worden versterkt. Ook zorgt de gemeente voor een sterker het aanbod van taallessen, opvoedingsondersteuning, gezondheidsbevordering, maatschappelijke activering, huiswerkbegeleiding en cultuur. Dat gebeurt in zogenoemde Brede Buurtzones waar verschillende organisaties nauwer samenwerken voor kinderen, jongeren en volwassenen. Er wordt gestreefd naar het ontwikkelen van vier Brede Buurtzones in de Schilderswijk. De buurthuizen krijgen hierbij een centrale, coördinerende rol.

Participatie en integratie

In de Schilderswijk zijn veel groepen die niet erg betrokken zijn bij hun wijk en niet actief meedoen in de maatschappij. De gemeente ziet die graag actiever worden. Er zijn voorzieningen om hen daarin te stimuleren. Het uiteindelijke doel van deze vangnetvoorzieningen is dat mensen werk vinden. Maar het is allereerst noodzakelijk om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen bijdragen aan een positief leefklimaat in de wijk.

De maatschappelijke partners maken sluitende afspraken met als doel dat kinderen in de wijk zich goed kunnen ontwikkelen en volwassenen gestimuleerd worden om zichzelf te ontwikkelen.

Leefbaarheid en veiligheid

In wijken als de Schilderswijk heeft een deel van de bewoners geen energie om iets te doen aan een leefbare wijk of om vrijwilligerswerk in de buurt te doen. Ze worden te veel in beslag genomen door schulden en problemen in het gezin en zijn soms alleen maar aan het overleven. Als gemeente moeten we hen op een goede manier ondersteunen en activeren. Dat is mogelijk door de aanpak van de werkloosheid te koppelen aan vergroting van de buurtbetrokkenheid. Concreet betekent dat: zorgen voor stageplaatsen en werkervaringsplaatsen bij bestaande buurtinitiatieven op het gebied van leefbaarheid, en vrijwilligers inzetten met activering als doel.

Er is intensief beheer nodig van de openbare ruimte; die vervuult door het intensieve gebruik. Ook belangrijk is gedragsverandering en betrokkenheid van bewoners bij de openbare ruimte. Stevig optreden van politie en handhavingsteams blijft nodig. Bewoners moeten dat ook kunnen zien en ervaren. Op dit gebied wordt intensief samen gewerkt met bewonersinitiatieven.

Een aantrekkelijke stad is een veilige stad. De ambitie is dat Den Haag veilige wijken heeft waar bewoners, ondernemers en bezoekers van de stad zich veilig en welkom voelen. De aanpak van de volgende thema's heeft prioriteit: woninginbraak, overval, straatroof, radicalisering, criminele groepen en groepen die overlast geven, drank-, drugs- en woonoverlast.

Door de opeenstapeling van problemen in de wijk bestaat het risico van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Criminele organisaties zijn dichtbij, met hun financiële verleidingen en verkeerde rolmodellen. Vooral jongeren zijn hier gevoelig voor. Dat is een punt van zorg.

Sociale cohesie

De samenwerking tussen bewoners, zelforganisaties, welzijnswerk, gemeente en politie en dergelijke moet verder worden verbeterd. Er zijn geen gezamenlijke raakvlakken, maar ook spelen in sommige gevallen wantrouwen en oud zeer een rol. De opkomst van radicalisering en incidenten tussen bewoners, politie en gemeente versterkt dit nog. Het is dan ook hard nodig om te zorgen voor een betere samenwerking tussen deze verschillende partijen in de wijk. Wat voor verbinding zorgt, is werken aan een gemeenschappelijk doel, zoals het tegengaan van rellen of de aanpak van jeugdwerkloosheid. Belangrijk is dat we als gemeente luisteren en concreet aan de slag gaan met de meningen en ideeën van bewoners.

Spanningen tussen bevolkingsgroepen als gevolg van bijvoorbeeld internationale ontwikkelingen en ontwikkelingen in herkomstlanden zijn een voortdurend punt van aandacht.

De Schilderswijk heeft een slecht imago gekregen door de vele negatieve media-aandacht. Het beeld van de wijk en haar bewoners is vertekend. Dit remt de positieve ontwikkeling van de wijk en de bewoners. De gemeente wil, samen met de partners, bewoners en ondernemers, werken aan een beter imago van de wijk. Voor de bewoners en ondernemers, maar ook voor de wijk en voor de stad als geheel.

Initiatieven gericht op de bovenstaande 7 prioriteiten worden gestimuleerd en zo mogelijk gefaciliteerd.

4. Samenvatting activiteiten 2016-2019

Werkgelegenheid

- Afstemming en samenwerking verbeteren tussen bestaande voorzieningen op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid en jeugd.
- Vraag- en gebiedsgerichte projecten en acties opzetten, in samenwerking met onderwijsinstellingen en werkgevers.
- Personen en organisaties in de wijk inzetten als rolmodellen voor de wijk.
- Investeren in taalonderwijs en voorscholen en in de aanpak van voortijdige schoolverlaters.
- Roadshows van werkgelegenheids- en scholingstrajecten aanbieden in de wijk.

De doelgroep bestaat uit:

- jongeren zonder startkwalificatie.
- jongeren die thuis wonen en geen uitkering aanvragen; die blijven nu buiten beeld.
- scholieren die een stageplek nodig hebben om hun opleiding te kunnen afronden.
- afgestudeerden en nieuwe Nederlanders die (nog) geen kans zien een baan te vinden op hun niveau.

Het traject Wegwijzer van de gemeente, ROC Mondriaan en het Jeugdinterventieteam biedt perspectieven. De aanpak is: uitgaan van vragen vanuit de wijk en zelf op de doelgroep afstappen in plaats van te wachten tot ze naar het loket komen. Belemmeringen die de doelgroep ondervindt, worden in hun onderlinge samenhang aangepakt. Er zijn begeleiders die gedurende het hele traject voor de doelgroep aanspreekbaar zijn. Dat moet ertoe leiden dat ze sneller toegang krijgen tot opleidingen, werk, huisvesting, inkomen, schuldhulpverlening, enz. en dat belemmeringen en knelpunten eerder worden onderkend en verholpen.

Bijzondere aandacht is nodig voor de groep die geen uitkering heeft, maar ook niet werkt. De komende vier jaar moeten deze jongeren naar school of aan het werk gaan. Jongerenwerk, zelforganisaties, religieuze organisaties en sleutelfiguren in de wijk hebben een belangrijke rol om deze jongeren te vinden en hen te motiveren en te ondersteunen. De gemeente ondersteunt deze organisaties daarbij. Bureaucratische barrières moeten uit de weg worden geruimd.

De gemeente neemt het initiatief om te komen tot een samenwerkingsverband Haags Veen van ondernemers en werkgevers van het centrumgebied Haags Veen, waarvan Schilderswijk, Transvaal deel uitmaken. Het doel van dit samenwerkingsverband is dat werkgevers zich verbinden om een aantal stageplaatsen, werkervaringsplekken en (starters)banen beschikbaar te stellen en daarnaast voor begeleiding on the job te zorgen. De gemeente zorgt voor een optimale match tussen de aangeboden plekken en werkzoekende jongeren. Daarbij werkt ze vanzelfsprekend samen met instellingen en organisaties uit de wijk.

De gemeente garandeert professionele begeleiding van deze jongeren - vanuit bijvoorbeeld jongerenwerk - op het gebied van werknemersvaardigheden. Ook worden eventuele belemmeringen, zoals schulden of psychosociale problemen, tijdig en grondig aangepakt.

De gemeente geeft als grote werkgever in Den Haag het goede voorbeeld door jaarlijks tenminste 25 plekken beschikbaar te stellen voor jongeren uit de Schilderswijk, Transvaal, Stationsbuurt en Rivierenbuurt op verschillende niveaus.

Wijkeconomie en wonen

- De verbinding verbeteren tussen de Hobbemastraat, Hobbemaplein, Haagse Markt en de Paul Krugerlaan. Daardoor ontstaat een groter en aantrekkelijker winkelgebied.
- Maatregelen nemen om de economie en het ondernemerschap in de wijken structureel te verbeteren, de omzet- en groeimogelijkheden te vergroten, en meer mensen uit de wijken aan de slag te krijgen.
- De mogelijkheden van de winkelstraten Hobbemastraat, Koningstraat en Hoefkade en, waar mogelijk de Hoefkade in samenwerking met ondernemers, verder uitbouwen.
- Kleinschalige bedrijvigheid uitbreiden.
- Om een wooncarrière in de wijk en differentiatie van de woningvoorraad te realiseren, worden de nutscomplexen herontwikkeld, vindt op kleine schaal KO (Kleinschalig Opdrachtgeverschap) plaats en wordt in i.s.m. woningcorporatie Haag Wonen gericht huurbeleid gevoerd.

Een manier om meer werkgelegenheid te bieden is de ontwikkeling van een nieuw 'centrumgebied Schilderswijk en Transvaal' in het kader van 'Vitaal MKB'. Een aantal maatregelen is uitgewerkt om de economie en ondernemerschap in de wijk structureel te verbeteren, de omzet- en groeimogelijkheden te vergroten, groei van werkgelegenheid te realiseren en meer mensen uit de wijken aan de slag te krijgen.

Er komen ingrepen rond het Hobbemaplein, waardoor het een verbindende schakel wordt tussen Hobbemastraat, Paul Krugerlaan en de Haagse Markt. Zo ontstaat een nieuw centrumgebied op het snijvlak van de wijken Schilderswijk en Transvaal en wordt er voortgebouwd op de inzet en investeringen uit de afgelopen periode (Gouden Driehoek, aanpak gevels Krugerlaan, Haagse Markt, enz.).

Het centrumgebied Haags Veen is een geschikte proeftuin voor innovatieve financieringsconstructies waarmee een impuls aan het gebied wordt gegeven. Zo komt er een 'Haags Veen fonds', dat initiatieven financiert die de tweedeling van de stad tegengaan. Door het fonds krijgt het MKB in de wijk meer omzet- en groeimogelijkheden en krijgen meer mensen werk. Ook ondersteunt het fonds innovatief en sociaal ondernemerschap en maakt het uitbreiding van bestaande succesvolle initiatieven mogelijk.

Bewoners en ondernemers hebben behoefte aan evenementen die passen bij het centrumgebied Haags Veen. De ambitie is om per jaar drie onderscheidende evenementen te realiseren die aantrekkelijk zijn voor publiek uit de hele stad en regio. Evenementen die de dynamiek, kracht en aantrekkelijke kanten in de wijken voelbaar maken voor een groot publiek en die bijdragen aan de economische vitaliteit van het gebied. Voor jongeren is het een gelegenheid om praktijkervaring op te doen in de vorm van stage en leerwerkplekken.

Onderwijs en opvoeding

Er komen vier Brede Buurtzones waarin organisaties samenwerken op het gebied van taallessen, opvoedingsondersteuning, gezondheidsbevordering, huiswerkbegeleiding, maatschappelijke en sportactivering.

Kern van de Brede Buurtzones zijn de buurthuizen De Mussen, Sam Sam/SamSon, Octopus en De Burcht in de Schilderswijk. Ze werken samen met de omliggende (basis)scholen, de bibliotheek, Streetsport, Art-s-Cool, theater De Vaillant, Stagehuis Schilderwijk, Haagse Sporttuin/Schilderswijk in beweging, de Richard Krajicek Playgrounds, de Cruijffcourts de GGD en de diverse zelforganisaties. Samen bieden ze een breed pakket van activiteiten dat onder meer de verlengde schooldag, sport, cultuur, educatieve- en opvoedingsondersteuning omvat.

Activiteiten voor ouders worden ingepast in de Brede Buurtzone. Die activiteiten, zoals taalverwervingsactiviteiten, opvoedingsondersteuning, voorlichting over sociale voorzieningen en integratie, krijgen meer samenhang met de activiteiten voor kinderen.

Ook komt er meer samenhang binnen het programma van de Brede Buurtzone en meer binding met de buurt door stageplekken, arbeidservaringsplekken en vrijwilligerswerk. We stimuleren ouders en vrijwilligersorganisaties om hun Haagse Kracht in te zetten en actief mee te doen. Wat de verschillende partners binnen de Brede Buurtzone organiseren, bepaalt mede welke opdracht het welzijnswerk krijgt.

Voor de Brede Buurtzone zijn extra mensen nodig. Hiervoor worden getrainde vrijwilligers, mbo- en hbo-stagiaires en aankomende professionals ingezet. Ze werken onder begeleiding van een ervaren professional als klasse-assistent, assistent-welzijnswerker en assistent-sportwerker. Ze krijgen een stageovereenkomst, een nul-urencontract of een vrijwilligerscontract. Jongeren die in de wijk wonen of een aantoonbare binding met de wijk hebben, komen als eersten in aanmerking.

Participatie en integratie

- Vangnetvoorzieningen bieden die gericht zijn op activering en participatie als tussenstap naar werk.
- Armoedebestrijdings- en werkgelegenheidsbeleid gericht op specifieke groepen in de wijk opzetten en uitvoeren.
- Positie van vrouwen versterken.
- Stimuleren dat bewoners hun eigen talenten inzetten.
- Bewoners verbinden met bestaande trajecten.
- Zelforganisaties en religieuze organisaties inzetten.

Hierbij horen de aanpak van gezinnen met veel problemen, van groepen migranten die zich terugtrekken in hun eigen kring en van geïsoleerde vrouwen, tweedekansvoorzieningen en activerend welzijnswerk. Zo nodig moeten eerst materiële en/of immateriële problemen worden opgelost voordat mensen actief kunnen worden.

De activiteiten zijn erop gericht dat iedereen die niet werkt of naar school gaat, een zinvolle dagbesteding heeft als vrijwilliger. Bij voorkeur is dat een opstap naar scholing en werk. Maar dat is niet altijd mogelijk. Dan is het vrijwilligerswerk de manier waarop iemand meedoet in de maatschappij.

Er komt een beloningssysteem om mensen in beweging te krijgen en te houden. Bewoners die iets doen om hun buurt te verbeteren, krijgen een beloning die in verhouding staat tot het werk dat ze gedaan hebben. Het Crownies-systeem kan als model dienen. In dat systeem worden jongeren beloond die klussen doen.

Leefbaarheid en veiligheid

Leefbaarheid

- Intensief beheer van de openbare ruimte voortzetten.
- Gedragsverandering en meer betrokkenheid van bewoners bij de openbare ruimte bevorderen.
- Stevig inzetten op veiligheid en leefbaarheid vanuit politie en handhaving. Intensief samenwerken met bewonersinitiatieven op dit terrein.
- Werkgelegenheid en beheer van de openbare ruimte koppelen via wijkploeg Schilderswijk.

De wijkploeg Schilderswijk bestaat gemiddeld uit vijf jongeren in een leerwerktraject. De wijkploeg voert diverse werkzaamheden uit in de openbare ruimte (herstel bestrating, repareren straatmeubilair, aanleg groen enz.) en ondersteunt activiteiten die zijn gericht op het vergroten van de bewonersbetrokkenheid, zoals buurtmoestuinen en wijkschouwen. Met de wijkploeg snijdt het mes aan twee kanten: jongeren kunnen ervaring opdoen en uiteindelijk doorstromen naar een reguliere baan en de wijk wordt leefbaarder en bewoners raken er meer bij betrokken.

In de loop van de komende vier jaar komen er meer wijkploegen. In het stadsdeel Centrum is ruimte voor vier extra ploegen; een tweede ploeg in de Schilderswijk, en ploegen in Transvaal, Stations/Rivierenbuurt en Oude Centrum. Met aannemers worden afspraken gemaakt over uitstroom van de jongeren. Een deel van de kosten kunnen ze via SROI (social return-on-investment) terugkrijgen.

De gemeente zet in op stevig en zichtbaar optreden tegen bijplaatsingen bij ORAC's, vervuiling en hondenuitwerping.

Veiligheid

- Maatregelen nemen om woninginbraken te verminderen: daders aanpakken, bewoners helpen om inbraak te voorkomen en de omgeving erbij betrekken. In stadsdeel Centrum is de driehoek (politie, burgemeester en Openbaar Ministerie) hier volop mee bezig.
- Drank-, drugs-, horeca- en woonoverlast aanpakken, onder andere door integrale handhavingsacties, acties van het HEIT, een bestuurlijke aanpak en een nauwe samenwerking met het Veiligheidshuis op individuele bewoners die overlast geven. Stimuleren dat bewoners overlast melden.
- Criminele groepen en groepen die overlast geven, aanpakken.
- Waar nodig vast en flexibel cameratoezicht invoeren als onderdeel van een pakket van maatregelen op een bepaalde locatie.
- Maatregelen nemen om radicalisering en polarisatie (groepen tegen elkaar opzetten) te voorkomen. Bewoners ervan bewust maken dat radicalisering een dringend probleem is. Scholen, instellingen en moslimgemeenschappen helpen om weerbaar te zijn en grenzen te stellen. Zorgen dat er meer professionals zijn met verstand van radicalisering en polarisatie. Een persoonsgerichte aanpak bieden. Een netwerk van sleutelfiguren in de wijk opbouwen en ontwikkelen. Door deze maatregelen is ingrijpen mogelijk bij de eerste signalen van radicalisering of polarisatie.
- Extra inzet op preventieprojecten en versterken bewonersinitiatieven zoals Buurtinterventieteams en Buurtpreventieteams, buurtvaders en rolmodellen.
- Vanuit de brandweer is in samenwerking met partners aandacht voor brandpreventie en bewustwording op het gebied van brandveilig leven.
- De gebiedsgerichte, integrale aanpak van (ondermijnende) criminaliteit ondersteunen.

Sociale cohesie

Er wordt ingezet op het versterken van de sociale cohesie in de wijk en op herstel van vertrouwen in elkaar en in de overheid. Dit is de basis bij uitvoering van de activiteiten van dit wijkprogramma. Initiatieven die zich richten op het verbeteren van de relaties tussen diverse bevolkingsgroepen in de wijk worden ondersteund.

Imago verbeteren

Samen met de partners in de wijk stelt de gemeente een plan op met concrete initiatieven om het imago van de Schilderswijk te verbeteren en die voeren we de komende jaren uit.

5. Activiteiten 2016

De uitwerking van de beschreven prioriteiten en actiepunten naar concrete activiteiten in 2016 zal in het najaar van 2015 gestalte krijgen. Dit doen we samen met de bewoners, ondernemers en partners in de wijken.

